

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และหมวด 4 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา” มาตรา 24 (4) ความว่า “การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ,หน้า 7-8)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2555) ได้กำหนดการพัฒนาการศึกษา ระยะเวลา 15 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา มุ่งสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เน้นการจำกัด ลด ขจัดความยากจน ความขัดสน ความด้อยโอกาสและศักดิ์ศรีของมนุษย์ เน้นการพัฒนาเพื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม เน้นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งรวมถึงการวางแผนทางการศึกษานั้นเอง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545, หน้า 7-9) และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมทำประโยชน์ให้สังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข ปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

จากการประเมินผลการศึกษา ของกรมวิชาการ (2542, หน้า 1) พบว่า เยาวชนไทย มีคุณลักษณะบางประการไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร และสภาพที่พึงประสงค์ของ สังคมไทยในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว การศึกษาควรเน้นเรื่องการอบรม จริยธรรมให้เป็นคนดี สังคมจึงจะสงบสุข เพราะคนที่มีความรู้และเป็นคนดีเท่านั้นที่ทำให้สังคม เจริญได้ ส่วนเป้าหมายของการจัดการศึกษา ก็คือ การสร้างคนให้มีความคิด รักในการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย ในปัจจุบันปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในทุกระดับการศึกษา ได้เพิ่มความหนักใจให้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองของนักเรียนมากยิ่งขึ้น สภาพพฤติกรรม ของนักเรียนโดยทั่วไปที่ก่อให้เกิดความรู้สึกลังเลใจแก่ครูอาจารย์มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่เรื่อง เล็กน้อยไปถึงเรื่องใหญ่ที่น่าเป็นห่วงและน่าวิตก เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียน การแต่งกาย ไม่สุภาพ แสดงท่าทางไม่เหมาะสมในสถานที่ต่างๆ การพูดจาไม่สุภาพ ขาดความอ่อนน้อมถ่อม อดทน จากสภาพและเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน อย่างน่าเป็นห่วง สถานศึกษาจึงมีภารกิจสำคัญ คือ การสร้างคน สร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและ ศักยภาพ จำเป็นที่จะต้องให้ความรู้และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมรู้จักรักษาระเบียบวินัยให้กับ นักเรียนด้วย (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2540 , หน้า 10)

สภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็น อย่างมาก และความเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเยาวชนคนรุ่น ใหม่เป็นอย่างยิ่ง ด้วยการคมนาคมติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว สื่อเข้าถึงและจับใจ เรื่องราว เกิดขึ้นอย่างมากมายและเปลี่ยนแปลงไม่หยุดยั้ง ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก้าวหน้าไปอย่างน่าตื่นตะลึง วิทยาการเพิ่มพูนขยายตัว สิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เร้าใจ ทำทลายความสนใจ เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งประสบการณ์ ทั้งความรู้สิ่งชักจูงใจมากมายประดัง เข้ามาด้วยวิธีการโฆษณา และระบบการแข่งขันทำให้เด็กและเยาวชนสมัยปัจจุบันได้รับ ประสบการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายเข้ามาทางวัตถุต่างๆ ในปริมาณที่มากและในเวลาอันรวดเร็ว ต่างจากเด็กและเยาวชนรุ่นก่อนเป็นอย่างมาก สภาพเช่นนี้มีทั้งผลดีและผลเสียแล้วแต่เงื่อนไข คือ ถ้าเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับหรือเสพประสบการณ์นั้น มีความพร้อมสามารถจัดการกับ ประสบการณ์ที่เข้ามาได้ดีเขาก็จะเป็นมนุษย์ที่ได้พัฒนาศักยภาพอย่างดีเยี่ยม แต่เด็กโดยส่วน ใหญ่หาได้มีความพร้อมหรือมีความสามารถเช่นนั้นไม่ วัฒนธรรมเก่าที่เป็นมาไม่สามารถเตรียมตัว ให้เขาอยู่ในสภาพที่พร้อมเช่นนั้น ผลจึงปรากฏว่า เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ตกในสภาพจิตใจที่อาจ

เรียกว่า มีเรื่องค้างใจมาก เรื่องค้างใจหรือประสบการณ์ค้างจิตหรืออารมณ์ค้างค้างก็คือ สิ่งที่เขา ยังตอบสนองไม่เพียงพอ ซึ่งแยกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งที่เขาพอใจรับไว้แล้วแต่ยังไม่พอใจ ไม่พอใจ ไม่เต็มใจ ไม่พอใจ ไม่ทันที่เข้ามาเรื่อยๆ ชอบเก็บไว้ ยังไม่เสร็จค้างค้างอยู่พวกหนึ่งกับสิ่งที่ยังคิดไม่ ตกลง ตัดสินใจไม่ได้ ยังปลงใจลงอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ค้างคาใจอีกพวกหนึ่ง หรือมี ประสบการณ์เรื่องราวหรืออารมณ์ค้างใจ ซึ่งยังตอบสนองไม่เพียงพอ ค้างค้างและค้างคาอยู่มากๆ เช่นนี้จะส่งผลต่อไปอีก ทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีจิตใจที่มีลักษณะกระวนกระวาย มีอาการ ข้างเคียง เช่น ความกระตือรือร้นที่หวั่นไหวง่าย ความรำคาญฉุนเฉียวง่าย ความมีใจเปราะ ละเอียดจนความผิดหวัง ความรู้สึกแปลกแยก ความบีบคั้นใจและความทุกข์แบบต่างๆ สภาพจิตใจ เช่นนี้ทำให้ง่ายต่อการหันไปหาทางดำเนินชีวิตแบบเดียวสุดอย่างใดอย่างหนึ่ง (พระธรรมปิฎก, 2537, หน้า 58-59) คุณธรรม จริยธรรม ในสังคมไทยเราทุกวันนี้เสื่อมลง อันเนื่องมาจากวิถีการ ดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องดิ้นรนเพื่อความเป็นอยู่รอดมากขึ้นและรับค่านิยม แบบวัตถุนิยมเชิงบริโภคนิยม (Materialistic Consumerism) เป็นเครื่องกำหนดฐานะ (Status) ของ บุคคลในสังคม และปัจจุบันคนจำนวนไม่น้อยยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่ง “วัตถุ” โดยไม่ คำนึงถึงวิถีการ แม้ว่าวิถีนั้นจะดี เลวอย่างไรไม่สำคัญ ขอได้มาซึ่งวัตถุที่ตนเองต้องการ ซึ่งคน จำนวนไม่น้อยจะพูดชื่นชมถึงแต่วัตถุและคนน้อยนักที่จะพูดถึงความดีงามของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ค่านิยมเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหานานาประการในสังคม ความคิดที่จะเห็นแก่ผู้อื่นหรือสังคมน้อยลง มี แต่ความเห็นแก่ตัว ขาดการเสียสละ ขาดความรักสามัคคีปรองดองกัน เอาจริงเอาจังเปรียบในทาง เศรษฐกิจและสังคม (วิทยากร เชียงกูล, 2533, หน้า 17-21) จากสถานการณ์ของประเทศไทยใน ปัจจุบันนี้ ประชาชนในชาติมีความขัดแย้ง แตกความสามัคคี แบ่งพรรคพวก แบ่งฝ่าย ทำให้ ประชาชนในชาติได้รับความเดือดร้อน สังคมวุ่นวายคนไทยด้วยกันทะเลาะกัน ทำร้ายกัน ตั้งตน เป็นศัตรู เพียงเพราะต่างฝ่ายกัน ความคิดเห็นไม่ตรงกัน การกระทำเช่นนี้เป็นผลกระทบต่อกัน เด็ก เยาวชน ที่เป็นกำลังของประเทศในอนาคต ถ้าได้รับแบบอย่างที่ไม่ดี หรือถูกปลูกฝังให้แบ่งพรรค พวกตั้งแต่เด็ก เขาจะได้รับในสิ่งที่ไร้คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ประเทศชาติเกิดความวิบัติของ ชาติในที่สุด ครอบครัวไทยในปัจจุบันได้รับผลการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก บิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพนอกบ้านและต่อสู้ดิ้นรนแข่งขันกับสภาวะ เศรษฐกิจไม่มีเวลาให้บุตร หรือให้ความเอาใจใส่น้อยลง หรือให้การเลี้ยงดูที่ผิด โดยตามใจเกินไป หรือบังคับขู่เข็ญมากเกินไป อีกทั้งความแตกร้างของครอบครัวหรือความไม่สงบสุขของครอบครัว อันเนื่องมาจากการเสียชีวิตของบิดา หรือมารดา การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ของคู่สมรส ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนขาดระเบียบวินัย และในที่สุดเด็กและเยาวชนบางส่วนต้องหนี

ออกจากบ้าน ละทิ้งครอบครัวเนื่องมาจากการทารุณกรรม โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงหนีออกจากบ้าน เพราะถูกบิดาหรือบิดาเลี้ยง หรือญาติกระทำทารุณกรรมทางเพศ (วิชา มหาคุณ, 2540 ,หน้า 31) ดังพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “ การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของมนุษย์ คนเราเมื่อเกิดมาก็ได้รับการสั่งสอนจากบิดามารดา อันเป็นความรู้เบื้องต้น เมื่อเจริญเติบโตขึ้น ก็ เป็นหน้าที่ของครูและอาจารย์สั่งสอนให้ได้รับวิชาความรู้สูงและอบรมจิตใจให้ถึงพร้อมด้วย คุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของชาติสืบต่อไป” (ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและ นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา วันพฤหัสบดี 13 ธ.ค.2505) สภาวะดังกล่าว นับวันจะพบเด็ก และเยาวชนกลายเป็นเด็กที่มีหัวคิดค่อนข้างรุนแรง มีแนวโน้มก่อให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมเสี่ยง (Deviance) ในรูปแบบต่างๆ ที่สังคมไม่ยอมรับมากขึ้น เป็นที่น่าวิตกหาก ไม่ได้รับการบำบัดแก้ไขอย่างถูกต้องและจริงจังแล้วจะเป็นผลกระทบต่อสังคมและการพัฒนา บุคลากรของประเทศต่อไปในอนาคต (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2530 ,หน้า 1) กล่าวอีกนัย หนึ่ง พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนเริ่มต้นที่บ้าน เด็กและเยาวชนที่ไร้ระเบียบวินัย ขาด การฝึกอบรมในเรื่องการระงับอารมณ์ ความก้าวร้าว ย่อมนำไปสู่วิถีชีวิตที่ตกต่ำและหนีไม่พ้น อาชญากรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 190 แห่ง มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด จำนวน 13,948 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9,394 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,554 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1, 2551) จากการรายงานกลุ่มงานนิเทศติดตาม และประเมินผลการ จัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยสอดแทรกในรายวิชา ต่างๆ ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีกิจกรรมทางโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ห่วงที่ 1 พอประมาณ ห่วงที่ 2 มีเหตุผล ห่วงที่ 3 มีภูมิคุ้มกันที่ดี และ เงื่อนไขที่ 1 มีความรู้ เงื่อนไข ที่ 2 มีคุณธรรม (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว , 5 ธันวาคม 2541) แต่การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนนั้น พบปัญหาขั้นต้นว่าพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองของนักเรียนมีความแตกต่างกัน จึงส่งผลโดยตรงกับคุณธรรม จริยธรรม ที่มีอยู่ในตัว นักเรียน และในปัจจุบันปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในทุกระดับการศึกษาได้เพิ่มความหนักใจให้แก่ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองของนักเรียนมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาซึ่งมีภารกิจอัน สำคัญ คือ การสร้างเยาวชนเด็กไทยให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ต้องให้ความรู้ทางวิชาการ และ

ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นแรงกระตุ้นให้สถานศึกษาต้องหาทางในการแก้ไขต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมและสร้างคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาให้กับนักเรียน นอกจาก สถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่นักเรียนศึกษาอยู่ หรือตัวครูผู้สอน จะทำให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีปัจจัยอื่นที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมา คือ ปัจจัยของครอบครัว ทางด้านการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพผู้ปกครอง สถานภาพของครอบครัว การส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในฐานะเป็นครู จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางด้านครอบครัว เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนได้ตรงตามประเด็น เพื่อสร้างให้นักเรียนเป็นเด็กที่มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1
4. เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดและสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ของเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อนำไปใช้ประกอบในการพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณธรรมพื้นฐานแก่ผู้เรียน และการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน และบ้าน

2. ผลของการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาต่างๆ นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาได้ตรงตามประเด็นอันเป็นสาเหตุเหมือนกันหรือใกล้เคียง โดยเลือกให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 553 คน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนสระหลวงพิทยาคมเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร แต่แตกต่างจากโรงเรียนในเขตเมืองที่นักเรียนมาจากครอบครัวฐานะและที่อยู่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากโรงเรียนสระหลวงพิทยาคมมีสภาพบริบท ของนักเรียนที่หลากหลายคล้ายกับโรงเรียนโดยทั่วไป มีนักเรียนต่างอำเภอเข้ามาเรียนเป็นจำนวนมาก นักเรียนมาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน มีทั้งครอบครัวที่สมบูรณ์ทั้งการศึกษา ความรู้ และฐานะ จนถึงครอบครัวที่ยากจนและมีความรู้่น้อย การดูแลของครูยังไม่ทั่วถึง นักเรียนมีจำนวนมากกว่า 40 คนต่อหนึ่งห้อง (เกณฑ์อัตรากำลังระดับมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู , กระทรวงศึกษาธิการ) นักเรียนอำเภอใกล้เคียงที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม เป็นจำนวนมาก จะไม่นิยมเรียนต่อโรงเรียนมัธยมในระดับอำเภอที่ตนอาศัยอยู่ อาจเนื่องมาจากระยะทางไม่ไกลมากจากบ้าน ซึ่งลักษณะดังกล่าวก่อเกิดความหลากหลายทางพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 360 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านชีวสังคม ประกอบด้วย

- 1) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - 1.1) ปริญญาตรีขึ้นไป
 - 1.2) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) อาชีพของผู้ปกครอง
 - 2.1) รับราชการ
 - 2.2) ไม่รับราชการ
- 3) สถานภาพของครอบครัว
 - 3.1) อยู่กับบิดามารดา
 - 3.2) อยู่กับบิดาหรือมารดา (บุคคลใดบุคคลหนึ่ง)
 - 3.3) อยู่กับญาติหรือผู้อุปการะ

1.2 ปัจจัยด้านกระบวนการ

- 1) การส่งเสริมการศึกษา
- 2) การอบรมสั่งสอน
- 3) การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ด้าน

- 2.1 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 2.2 ความรับผิดชอบ
- 2.3 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 2.4 การพึ่งพาตนเอง
- 2.5 การประหยัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัจจัยทางชีวสังคม หมายถึง** เหตุอันเป็นผลให้เกิดความเป็นอยู่ในสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2552 ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพของครอบครัว

2. **ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง** ระดับการศึกษาสูงสุดที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 จบการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ปริญญาตรีขึ้นไป และต่ำกว่าปริญญาตรี

3. **อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง** อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่จบการศึกษา สูงสุด ซึ่งแบ่งออกเป็นอาชีพ รับราชการ และ ไม่รับราชการ

4. **สถานภาพของครอบครัว หมายถึง** ลักษณะการอยู่อาศัยของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 แบ่งออกเป็น อยู่กับบิดา มารดา อยู่กับบิดาหรือมารดา (บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และ อยู่กับญาติหรือผู้อุปการะ

5. **ปัจจัยด้านกระบวนการ หมายถึง** ระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองต่อนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีพฤติกรรม ความดีในการปฏิบัติบ่อยครั้งเพียงใด ได้แก่ การส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการ ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

6. **การส่งเสริมการศึกษา หมายถึง** ระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรม ในการปฏิบัติ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการศึกษาของนักเรียน การสนับสนุนนักเรียน ในการศึกษา แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา การซื้อสื่อการเรียนรู้ การส่งเสริม วิชาการ การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน ในการเพิ่มประสบการณ์ เพิ่มความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนในสิ่งที่นักเรียนสนใจ

7. **อบรมสั่งสอน หมายถึง** ระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองมีต่อนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรม ในการ ปฏิบัติ ในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สิ่งที่ไม่สมควรปฏิบัติและ ไม่สมควรปฏิบัติ การสอนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบหน้าที่ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อแบ่งปัน รู้จักปฏิบัติช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติธรรมให้ทาน มีระเบียบวินัยในการ ดูแลรักษาสิ่งของ ตลอดจนการประหยัดค่าใช้จ่ายและทรัพยากรธรรมชาติ รู้เห็นคุณค่าของเงิน

8. **การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง หมายถึง** ระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 โดยมีพฤติกรรม ในการปฏิบัติ ที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่างและแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติตาม เช่น การไหว้พระสวดมนต์

การทำบุญตักบาตร การสอนให้นักเรียนประพฤติผิด หรือสอนให้นักเรียนปฏิบัติดี การทำเวลาว่างให้เกิดประโยชน์

9. **คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง** การประพฤติปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในสิ่งที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา และจิตใจ โดยถือปฏิบัติเป็นประจำและเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด

10. **นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง** นักเรียนที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2552

11. **ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง** ระดับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรมในการปฏิบัติ ด้านความซื่อสัตย์ เป็นการปฏิบัติที่แสดงออกถึงความประพฤติที่ตรงและจริงใจ ไม่คิดทรยศคดโกง และไม่หลอกลวง มีพฤติกรรมในทางที่ชอบ เช่น พูดความจริง ไม่ลักขโมย หรือนำของของคนอื่นมาเป็นของของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่แอบอ้างผลงานของคนอื่น ไม่ทำลายสิ่งของให้เสียหาย ไม่ทุจริตในการสอบ รักษาสัญญา และคำพูดของตน รวมทั้งมีความสุภาพ

12. **ความรับผิดชอบ หมายถึง** ระดับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรมในการปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในสิ่งที่ดีหรือไม่ดี และสามารถควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่นและเพียรพยายามในการเรียนและการปฏิบัติงาน ใ้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดเวลา มีการวางแผนปฏิบัติงาน การใช้เวลาอย่างมีระบบและเหมาะสม ตลอดจนทั้งปฏิบัติอย่างครบถ้วน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม แสดงถึงความมีวินัย ความสามัคคี รวมทั้งการละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน

13. **ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง** ระดับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรมในการปฏิบัติ ที่แสดงถึงความมีน้ำใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือ เสียสละแก่ผู้อื่นและส่วนรวม ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข แสดงออกถึงการให้อภัยกับเพื่อนที่ไม่ดีต่อเรา ให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน บริจาคและแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

14. **การพึ่งพาตนเอง หมายถึง** ระดับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรมในการปฏิบัติ ในการแสดงออกถึงความสามารถในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการทำงาน รวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ มีพฤติกรรมสนใจใฝ่รู้ เชื่อมั่นในตนเอง อดทน อดกลั้น แสดงความสามารถในการพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีความคิดหาวิธีแนวทางมาพัฒนาตนเอง

15. **การประหยัด หมายถึง** ระดับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีพฤติกรรมในการปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงการประหยัด ได้แก่ ความระมัดระวัง การรู้จักยังยั้งในการใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ น้ำ ไฟฟ้า เวลา ฯลฯ ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้พอเหมาะพอควร รู้จักและเห็นคุณค่าความสำคัญของเงิน สิ่งของเครื่องใช้ แสดงถึงการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า มีการปฏิบัติในการวางแผนทำงาน การใช้เงินในการดำเนินชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาในการวางแผนร่วมกับครอบครัว บิดา มารดา หรือผู้ปกครองในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม และพัฒนายิ่งขึ้นไป
2. เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนในการแก้ไข ปรับปรุง และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 อย่างตรงประเด็น และมีเป้าหมายให้เห็นแนวทางชัดเจนขึ้น จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม